

Reactie SRA Consultatiedocument Accountancy

voor nadere standpuntbepaling in het kader van de Europese voorstellen en andere wet- en regelgeving ten aanzien van de accountancysector in Nederland, met name waar het gaat om:

- onafhankelijkheid van de accountant
- informatievoorziening
- Europese harmonisatie en toezicht.

De inhoud en vragen van het consultatiedocument hebben in principe betrekking op wettelijke controles en accountantsorganisaties met een vergunning voor het verrichten van deze controles.

Inleiding reactie SRA

Gezien de perceptie (beeldvorming) en de daaruit voortvloeiende vragen die leven in het maatschappelijke veld (beslissers, normstellers, toetsers en trias politica), is het van belang dat vanuit de professie adequate antwoorden komen op zaken als concurrentieverhoudingen binnen de financiële markt, het toezicht, systeemrisico's bij kantoren, de onafhankelijke rol van de auditor en een goede verankering van de positie van professionals/kantoren in de verschillende marktsegmenten (financiële sector, OOB, mkb/overige).

In eerdere reacties rond dit thema heeft SRA benadrukt dat de huidige wet- en regelgeving te weinig onderscheid maakt tussen grote beursgenoteerde ondernemingen (OOB) en het mkb, waardoor met name het mkb opgezadeld wordt met onnodige lastenverzwaring.

SRA juicht dan ook het onderscheid tussen regelgeving voor OOB en mkb dat gemaakt wordt in de jongste voorstellen van de Europese Commissie toe. Dit komt de kwaliteit van dienstverlening in het mkb ten goede.

De Europese Commissie, maar ook de Nederlandse overheid en het parlement, wil een hoogwaardiger, dynamische en open auditmarkt creëren om het vertrouwen in jaarrekeningen te herstellen. Dat doel, het vergroten van de kwaliteit van dienstverlening, onderschrijft SRA ten volle; dat doel hoort immers bij de professionaliteit van de dienstverlener. De vraag is nu hoe we dat doel samen kunnen bereiken. Doen we dat door meer en meer regels op te stellen, door toezicht op toezicht in te stellen?

Of nemen we maatregelen waarmee daadwerkelijk het **vertrouwen** in de kwaliteit en de onafhankelijkheid van de accountant/accountantsorganisaties verbeterd kan worden? In dit geval hebben we het over maatregelen waarmee de perceptie beïnvloed wordt, niet de werkzaamheden (sec) van de accountant/accountantsorganisatie. Voorkomen moet worden dat aan windowdressing wordt gedaan. Daarmee ondermijnen we de legitimiteit en de integriteit van het hele beroep.

Zeggen waar je voor staat en doen wat je zegt, is het allerbelangrijkste uitgangspunt om het vertrouwen in het beroep te herstellen. Daarvoor is onder meer een systeem van checks en balances nodig, dat in de ogen van SRA al voldoende bestaat en goed werkt. Het is van belang om de huidige verantwoordingsketen van professional, beroepsorganisatie, AFM en (tucht)rechter niet te doorbreken, maar daar te versterken waar nodig.

Vanzelfsprekend is SRA bereid haar reactie verder toe te lichten. U kunt daartoe contact opnemen met onze voorzitter Paul C.J. Dinkgreve RA via sdanse@sra.nl.

Nieuwegein, januari 2012

Thema Onafhankelijkheid

- 1. Wat is uw visie op de noodzaak bestaande onafhankelijkheidswaarborgen te versterken?**
- 2. Past naar uw mening het maken van een onderscheid tussen controle gerelateerde diensten en overige dienstverlening bij de vraag welke diensten een accountantsorganisatie mag leveren bij een OOB-controlecliënt naast de wettelijke controle?**

Los van het gestelde in de inleiding, is SRA het fundamenteel oneens met de aanname dat het aanscherpen van de onafhankelijkheidsregels (audit only, kantoorroulatie, joint audits) leidt tot meer kwaliteit in de keten, meer maatschappelijk vertrouwen in de accountant en de accountantscontrole, en tot een betere professioneel-kritische houding van de accountant.

Meer 'onafhankelijkheid' leidt niet automatisch tot meer vertrouwen en meer kwaliteit. Er bestaat weliswaar een verband tussen onafhankelijkheid en de kwaliteit van de audit, maar wetenschappelijk onderzoek toont aan dat de nieuw voorgestelde, extra (bovenop de reeds bestaande) instrumenten zelfs een negatief effect kunnen hebben op de kwaliteit van de controle bij ondernemingen.

SRA vindt de discussie een non-issue. De voorstellen worden gedaan vanuit symboolpolitiek, op grond van beeldvorming. Genoemde voorstellen en instrumenten hebben niet het gewenste effect en bieden schijnzekerheid.

Mochten genoemde instrumenten in het kader van aanscherping van de onafhankelijkheid toch worden geïmplementeerd, dan adviseren wij om dit te beperken tot het OOB-segment, om ondernemers (in het mkb) niet op kosten te jagen. Eventuele maatregelen zouden proportioneel moeten zijn en niet onnodig het mkb mogen raken. Dit is temeer van betekenis gezien het beperktere publieke belang van de meeste mkb-ondernemingen.

Accountantsorganisaties in het niet-OOB-segment zullen zich moeten blijven conformeren aan wet- en regelgeving die voldoende waarborgen biedt.

- 6. Kunt u in bijlage III [zie hieronder] aangeven welke van de daar genoemde diensten volgens u hoort bij de aan controle gerelateerde diensten, verboden diensten of overige diensten (die onder voorwaarden kunnen worden toegestaan)?**

Type dienstverlening

- 1. Opstellen of beoordelen fiscale aangiften**
- 2. Overige verklaringen die conform wettelijk voorschrift door de accountant moeten worden opgesteld, zoals inbrengverklaringen en fusie- en splitsingsverklaringen**
- 3. Feitenonderzoek iz de beoordeling van de interne beheersing, fusies en overnames en fraude**
- 4. Juridische dienstverlening, niet zijnde het optreden als vertegenwoordiger van de onderneming**
- 5. Overige adviesopdrachten die er niet toe leiden dat in het kader van de accountantscontrole de accountant zichzelf controleert, bijvoorbeeld op gebied van fusies en overnames, strategie, HR, IT, logistiek en bedrijfsoptimalisering.**
- 6. Fiscale advieswerkzaamheden, inclusief fiscale vertegenwoordiging**

Het opstellen en beoordelen van de fiscale aangifte en het geven van (fiscaal) advies is in de mkb-markt onderdeel van de normale, toegestane werkzaamheden.

Veranderingen daarin aanbrengen zou inconsistent zijn met overheidsbeleid. De overheid sluit immers convenanten met bijvoorbeeld OOB-ondernemingen (ZGO, MGO) in het kader van Horizontaal toezicht. Daarmee steunt de overheid op accountants en fiscalisten, op basis van gerechtvaardigd vertrouwen. SRA raadt het dan ook ten zeerste af om met bovenstaand lijstje in de hand, diensten te verbieden waardoor de accountant/fiscalist verder weg wordt gezet uit de verantwoordingsketen, waardoor informatie verstrekt door de ondernemer per saldo minder betrouwbaar wordt.

8. Indien het verlenen van overige diensten zijn toegestaan, bij wie zou de beslissing moeten liggen over het verlenen van toelaatbare overige diensten aan een controlecliënt in een specifiek geval:

- a. de accountantsorganisatie?**
- b. de externe accountant?**
- c. de auditcommissie van de controlecliënt?**
- d. degene die de externe accountant benoemt?**
- e. een toezichthouder, in casu DNB of AFM?**
- f. een andere partij, zo ja, welke zou dat zijn?**

SRA is van mening dat onafhankelijkheid geborgd moet zijn en blijven.

De accountantsorganisatie (antwoord a) moet conform wet- en regelgeving een eigen risico-analyse doen.

Ondernemingen zijn gebaat bij objectiviteit, dus vanuit de opdrachtgever bezien is het logisch om borging neer te leggen bij de raad van commissarissen (antwoord c). In die zin ondersteunen we dit element uit het Plan van Aanpak (NBA).

Ten aanzien van antwoord d en e, merken we nog op dat er geen situatie gecreëerd moet worden waarbij de toezichthouder toezicht op zichzelf moet gaan houden.

9. Zouden uw antwoorden op de vragen 1 t/m 8 anders luiden wanneer het gaat om niet-OOB-controlecliënten? Maakt u hierbij verschil tussen grote (niet OOB-)controlecliënten versus MKB-controlecliënten.

Met verwijzing naar het antwoord op vraag 1: de antwoorden zouden niet anders luiden.

Wel merken we op dat in geval van aanscherping van regels/maatregelen, er een duidelijke grens getrokken moet worden tussen het OOB- en het mkb-segment. Ten aanzien van het mkb-segment pleit SRA voor handhaving van de huidige regelgeving.

1.3 Zakelijke relaties en sponsoring

10. In hoeverre vindt u dat zakelijke relaties tussen accountantsorganisaties met hun OOB-controlecliënten ontoelaatbaar zijn? Onder welke voorwaarden vindt u dit toelaatbaar?

11. Vindt u dat accountantsorganisaties in beginsel hun OOB-controlecliënten mogen sponsoren? Zo ja, onder welke voorwaarden vindt u dit toelaatbaar? Welk omvangcriterium zou daarbij moeten gelden?

12. Voor zover accountantsorganisaties en externe accountant een beoordelingsruimte mogen hebben voor het aangaan van zakelijke relaties en sponsoring, welke waarborgen zouden zij moeten treffen om bedreigingen voor hun onafhankelijkheid te mitigeren of terug te brengen tot een aanvaardbaar niveau?

13. Zou uw antwoord op de vragen 10 tot en met 12 anders luiden wanneer het gaat om niet-OOB-controlecliënten? Maakt u hierbij verschil tussen grote (niet OOB-)controlecliënten versus MKB-controlecliënten.

Zaken rond onafhankelijkheid en een mogelijke bedreiging daarvan in de zakelijke relatie met de cliënt, zijn volgens SRA voldoende geregeld. Er bestaan voldoende checks en balances.

De huidige onafhankelijkheidsvoorschriften (NVO, VGC) bieden voldoende waarborgen die accountants kunnen toepassen in voorkomende situaties; of zij nu werkzaam zijn in het OOB-, niet-OOB of mkb-segment. Mocht de accountant/accountantsorganisatie de gestelde normen niet naleven, dan heeft de Accountantskamer dan wel AFM voldoende middelen om persoon/organisatie aan te spreken.

Misstanden in het beroep zijn niet te relateren aan 'onafhankelijkheid'. In die zin verwijzen we naar de lezing van prof.dr. Andreas Kinneging op de Accountantsdag 2011.¹

Ten aanzien van de lijst van verboden diensten die NBA heeft voorgesteld in haar Plan van Aanpak, merken we op dat de maatregelen deels niet nieuw zijn. Gevaar voor windowdressing is aanwezig.

¹ http://www.nba.nl/Documents/Nieuws/Accountantsdag2011/Lezing_Andreas_Kinneging.pdf

1.4 Verplichte roulatie en joint audits

- 14. Acht u, in aanvulling op de bestaande roulatie van externe accountants bij OOB-controlecliënten, een kantoorroulatie noodzakelijk? Zo ja, waarom?**
- 15. Wat vindt u van het voorstel van de Commissie voor een verplichte kantoorroulatie eens per zes jaar en na negen jaar indien er sprake is van een joint audit?**
- 16. Vindt u dat de roulatietermijn van externe accountants bij OOB-controlecliënten van zeven jaar zou moeten worden gewijzigd? Zo ja, wat is volgens u de beste roulatietermijn?**
- 17. Vindt u dat er boven de huidige evaluatiebepalingen in de Code Corporate Governance een verplichte periodieke aanbesteding van de accountantscontrole voor OOB-controlecliënten moet worden ingevoerd? Zo ja, wat zou de termijn moeten zijn voor de aanbesteding? Zo nee, wat zou een door u gewenst alternatief zijn?**
- 18. Voor welke periode zou een accountantsorganisatie bij OOB-controlecliënten telkens moeten worden benoemd binnen de maximale termijn van aanbesteding (i.t.t. vraag 17 betreft dit de minimum termijn van de benoeming)?**
- 19. Vindt u een verplichte roulatietermijn wenselijk voor externe accountants die niet-OOB-controlecliënten controleren? Om de hoeveel jaar zouden externe accountants bij niet-OOB-controlecliënten moeten rouleren?**
- 20. Wat vindt u van het toestaan of verplichten van joint audits voor de controle van OOB-ondernemingen?**

De wedervraag die SRA zou willen stellen, is: wat wil de Europese Commissie bereiken? De gepercipieerde deskundigheid van de grote kantoren (door ondernemingen) en het daardoor ontstane oligopolie in de auditmarkt, wordt met deze maatregel niet opgelost.

De oplossing om de markt dynamischer te maken, ligt ook niet in het verlengde van het onafhankelijkheidsvraagstuk. Een joint audit draagt daarbij ook niet bij aan de (verhoging van) de kwaliteit van de audit; sterker nog, onderzoek wijst uit dat de kwaliteit afneemt.

(17) Daar waar het gaat om de instelling van een verplichte periodieke aanbesteding, wijzen we erop dat dit vraagstuk gaat om 'de prijs'. Bovendien, met een verplichte aanbesteding zal de druk op de prijs (nog meer) verhoogd worden, waardoor ook de druk op kwaliteit zal stijgen. Wanneer het gaat om de kwaliteit van de werkzaamheden te vergroten, is een verplichte aanbesteding dus een verkeerd instrument.

SRA gelooft dus niet in de argumentatie. Bestaande regelingen zijn zo dat waarborgen voor onafhankelijkheid en kwaliteit aanwezig zijn. AFM toetst op prijs/kwaliteitverhouding in de risico-analyse. De uitkomsten daarvan kunnen wat SRA betreft aan de gecontroleerde onderneming bekend gemaakt worden.

(19) Dit is al vastgelegd in de huidige regelgeving, die volgens SRA adequaat functioneert.

(20) Verplichten van joint audits is een instrument ingegeven door beeldvorming. Het leidt tot meer kosten en het leidt niet tot verhoging van de kwaliteit. Op het toestaan van joint audits ziet SRA geen bezwaar, dat is de keus van de opdrachtgever. Let wel, het toestaan van joint audits is niet toegestaan volgens de Wta en zou dus moeten leiden tot wetswijziging.

1.5 De selectie en aansturing van de externe accountant

21. Bent u het eens met de stelling dat het in de Nederlandse Corporate Governance Code opgenomen model waarbij de (auditcommissies van) raden van commissarissen meer het voortouw moet nemen in de relatie met de accountant in de huidige praktijk onvoldoende tot uiting komt?

Om onafhankelijkheid (beter te) waarborgen, is het een logisch model. Artikel 391 (BW boek 2) stelt dat de aandeelhoudersvergadering de accountant benoemt. De raad van commissarissen fungeert als verlengstuk van de aandeelhoudersvergadering in het kader van toezicht op de directie, die zich verantwoordt. Het is dus logisch dat de (auditcommissie van de) raad van commissarissen de opdracht verlenen.

22. Kunt u zich vinden in de aanbevelingen uit het NBA-adviesrapport?

SRA kan zich vinden in de aanbevelingen.

23. Welke rol zou de toezichthouder AFM en/of DNB naar uw mening moeten vervullen bij de benoeming van de accountant? Wat vindt u van een goedkeuring, veto of meldplicht?

SRA vindt dat de toezichthouder geen onderdeel moet worden van het proces. Zij staat boven het proces. AFM en/of DNB zouden dus geen rol moeten spelen bij de benoeming van de accountant. Meer specifiek in het kader van 'onafhankelijkheid': hoe kan een toezichthouder objectief toezicht houden op een accountant die zij zelf benoemd heeft?

Een meldplicht is overigens al geregeld in wetgeving, bij cancelling van de opdracht tijdens de uitvoering daarvan.

Thema Informatievoorziening

2.1 Vergroten transparantie over kwaliteit

[NB: hier is de nummering van het consultatiedocument overgenomen]

22. In hoeverre denkt u dat transparantie over de kwaliteit van de dienstverlening door het (accountants)kantoor bijdraagt aan de keuze voor een bepaald accountantsorganisatie?

23. Hoe kan de transparantie van accountantsorganisaties over de kwaliteit van hun eigen dienstverlening worden verbeterd?

24. Bent u van mening dat de accountantsorganisatie de relevante bevindingen over een controlecliënt in een AFM-onderzoeksrapport zou moeten verstrekken aan de (auditcommissie van) de raad van commissarissen van de desbetreffende controlecliënt?

25. Vindt u dat kantoor specifieke AFM-onderzoeksrapporten openbaar moeten worden gemaakt?

26. Hoe kan de transparantie van de niet-OOB-kantoren over hun kwaliteit beter worden geborgd?

SRA vindt transparantie over kwaliteit en rapportering daarover in geanonimiseerde vorm (niet kantoor specifiek) door de toezichthouder in algemene zin een goed instrument.

Waarom wordt meer transparantie verlangd? De overheid heeft een systeem van checks & balances geïmplementeerd: spelen partijen hun rol niet goed? Bestaat er geen vertrouwen in de oordeelsvorming? Wie gaat beoordelen wat er uit transparantie komt?

De AFM is niet de laatste spil/instantie binnen het systeem van checks & balances; dat is de (tucht)rechter. Bij het kantoor specifiek maken kan er (in maatschappelijke zin) schade worden aangericht terwijl de rechter nog uitspraak moet doen.

De verantwoordingsketen (professional, beroepsorganisatie, AFM, (tucht)rechter) wordt doorbroken door kantoor specifiek te rapporteren. Dit geldt voor het hele segment.

We moeten waken voor het schandpaaleffect, een element dat overigens ook de themaonderzoeken van de AFM in zich draagt.

De vraag is ook: Bevordert transparantie de kwaliteit van dienstverlening?

En: De kwaliteit van dienstverlening zal niet het enige criterium zijn waarop de onderneming kiest voor een accountant/accountantsorganisatie.

Wie heeft belang bij meer transparantie? Bij het OOB-segment zijn veel meer belanghebbenden betrokken dan in het niet-OOB-segment/in het mkb, waarbij de accountant/accountantsorganisatie meer voor de (verantwoording van de) ondernemer functioneert.

2.2 Vergroten transparantie over onafhankelijkheid

27. Vindt u dat accountantsorganisaties transparant moeten zijn over hun onafhankelijkheid?

28. Indien ja, hoe kan de transparantie van accountantsorganisaties over hun onafhankelijkheid worden verbeterd? Aan welke elementen zouden accountantsorganisaties meer aandacht moeten besteden?

29. Vindt u dat accountantsorganisaties controlecliënten of het maatschappelijk verkeer zouden moeten informeren over onafhankelijkheidsovertredingen? Welke middelen zouden daarvoor het meest geschikt zijn (bijv. transparantieverlagen, websites, jaarrekeningen)?

30. Bent u van mening dat de transparantie over onafhankelijkheid gelijk zou moeten zijn voor accountantsorganisaties die OOB-controlecliënten hebben en de overige accountantsorganisaties?

Zie onderdeel 2.1

De vraag naar transparantie over onafhankelijkheid, is de vraag naar transparantie over kwaliteit.

2.3 Informatiebehoefte van de gebruiker

31. Bent u het eens met het uitgangspunt dat de accountant in principe geen inhoudelijke informatie over de gecontroleerde onderneming verstrekt?

SRA is het eens met de stelling dat de accountant **in principe** geen inhoudelijke informatie over de gecontroleerde onderneming verstrekt. Het is de primaire verantwoordelijkheid van de ondernemer om inhoudelijke informatie te verstrekken. De accountant controleert of beoordeelt. In de huidige context verstrekt de ondernemer de informatie, de accountant heeft de wettelijke taak om een oordeel te geven over (het getrouwe beeld van) de jaarrekening. Deze wettelijke taak kan niet zomaar zonder wetwijziging veranderen.

In die zin is deze vraag 'traditioneel' ingestoken.

De vraag is: als de ondernemer tekort schiet in het geven van informatie, moet de accountant dan in zijn/haar plaats treden?

En ook: Hoe staat het met de uitvraag vanuit het maatschappelijke veld?: Naast het getrouwheidsoordeel kan ook oordeelsvorming over de risicobeheersing bij de onderneming als uitvraag worden toegevoegd.

Gerichtere oordeelsvorming vraagt om een andere uitvraag aan de accountant. Dat vraagt om een wetwijziging. Dit geeft de mogelijkheid om de wettelijke uitvraag dichter bij de behoefte van het maatschappelijk verkeer (stakeholders) te brengen; en daarmee wordt er wellicht ook een betere transparantie gerealiseerd.

2.3.2 Informatie over het eigen controleproces

32. Vindt u dat een accountant aanvullende informatie over de door hem uitgevoerde controlewerkzaamheden respectievelijk zijn bevindingen aan gebruikers zou moeten verstrekken? Heeft u aanvullingen op de genoemde onderwerpen of zijn er onderwerpen die u niet relevant vindt?

33. Wat vindt u van de informatiewaarde van de huidige controleverklaring en hoe kan deze worden vergroot?

34. Zou de accountant een Auditor Discussion & Analysis moeten opnemen bij het jaarverslag van de controlecliënt?

Uitgangspunt is: het is de taak van de ondernemer om informatie te verstrekken.

Ten aanzien van informatie over uitgevoerde controlewerkzaamheden door de accountant: Binnen de huidige wettelijke taak is dat niet mogelijk. De accountant zou dan meer bij wet vastgelegde mogelijkheden moeten krijgen.

Intern kan de accountant in dat geval zijn bevindingen aan de raad van commissarissen verstrekken. Extern ligt rapportage over bevindingen, zeker bij beursgenoteerde ondernemingen, natuurlijk zeer gevoelig.

(34) Alleen als het model van vraag 36 wordt gevolgd (waarbij de accountant rapporteert aan de raad van commissarissen en deze de relevante informatie al dan niet voorzien van commentaar naar buiten brengt).

2.3.3. Een meer uitgebreid gebruik van toelichtende paragrafen

35. Zou de accountant door middel van het gebruik van toelichtende paragrafen de gebruiker (belegger) frequenter moeten informeren over belangrijke punten?

Nee, SRA blijft dat zien als de taak van de ondernemer

2.3.4. Rapportering over bevindingen van de accountant aan de raad van commissarissen en de doorvertaling naar het verslag van de raad van commissarissen

36. Bent u het eens met het voorgestelde model waarbij de accountant rapporteert aan de raad van commissarissen en deze de relevante informatie al dan niet voorzien van commentaar naar buiten brengt?

37. Zou de accountant expliciet moeten rapporteren over de door de raad van commissarissen verstrekte informatie of is het voldoende als de accountant alleen reageert als de informatie onvoldoende is weergegeven in het verslag van de raad van commissarissen?

38. Vindt u dat de accountant in zijn management letter verplicht aandacht zou moeten besteden aan de door het bestuur gegeven transparantie over risicobeheersing, financiering en continuïteit, schattingen management en belangrijke waarderingsgrondslagen? Zo ja, mist u daarbij nog onderwerpen?

2.2.5 Verbetering informatie in het directieverslag en controle daarop door de accountant

39. Naar welke elementen van het jaarverslag van de onderneming zou de controleplicht van de accountant moeten worden uitgebreid? Op welke termijn zou dat moeten gebeuren?

[de antwoorden op vragen 2.3.4. en 2.2.5. zijn samengevoegd]

(Met verwijzing naar antwoord 2.3.3.: Het is de taak van de ondernemer (niet van de accountant) om de gebruiker frequenter te informeren over belangrijke punten)

(37) De accountant moet altijd (expliciet) reageren in het voorgestelde model.

(38/39) Het zou goed zijn als de accountant ook verplicht aandacht besteedt aan genoemde onderwerpen. Bij scope-uitbreiding moet de wet wel worden aangepast voor de gehele controle verplichte sector. Daarbij moet geen onderscheid worden aangebracht in sectoren, controleplicht is controleplicht.

Andere onderwerpen zijn automatisering en kwaliteit interne controle (definiëren voor jaarrekeningcontrole).

Thema Europese harmonisatie en toezicht

40. Hoe staat u tegenover integratie van het toezicht in ESMA? Aan welke voorwaarden denkt u dat daarbij moet worden voldaan?

41. Wat zouden volgens u de taken en verantwoordelijkheden van een Europese toezichthouder moeten zijn?

SRA is van mening dat een toezichthouder (nationaal of europees) per definitie geen regelgeving opstelt. Daarbij geldt ook dat de toezichthouder geen vertaalslag moet maken van regelgeving naar praktijk.

Ten aanzien van de harmonisatie: Eurocommissaris Barnier constateert dat het toezicht door heel Europa op verschillende wijzen is georganiseerd en niet altijd effectief is. De huidige richtlijn (artikel 32) heeft lidstaten de ruimte gelaten om de beroepsorganisaties verantwoordelijk te laten zijn voor onder meer inschrijving, registratie, kwaliteitscontroles en tuchtrecht. Dit systeem heeft niet gewerkt. Nederland wordt daarbij juist als positieve uitzondering genoemd.

Het amendement -dat dus op nationaal niveau moet worden ingevuld en vastgesteld-, stelt dat de bevoegde autoriteit die verantwoordelijk is voor toezicht (AFM), ook verantwoordelijk gesteld moet worden voor zaken als inschrijving en registratie (nu NBA). Daarbij wordt gesteld (en dit is nog niet nader uitgewerkt) dat de toezichthouder bepaalde taken onder strikte voorwaarden en kaders kan delegeren. SRA vindt dat dit voorstel voorbijgaat aan de kwaliteit en effectiviteit van het Nederlandse toezichtstelsel en de eerder geschetste verantwoordingsketen kan doorbreken (zie onderdeel 2.1.)

Meer specifiek: Art. 32 a van de voorgestelde Directive beperkt de mogelijkheid van de aangewezen toezichthouder om taken te delegeren. Art. 32 lid 4 noemt als taken van deze toezichthouder de eindverantwoordelijkheid voor het toezicht op:

- De toelating en registratie van auditors en audit firms;
- De vaststelling van standaarden inzake gedrag, interne kwaliteitsbeheersing van audit firms en controle;
- Voortgezette educatie, kwaliteitsborging, onderzoekssystemen en tuchtrechtsystemen.

Hoewel niet duidelijk geformuleerd, kunnen deze bepalingen in onderling verband zo worden geïnterpreteerd dat de bevoegdheden van de beroepsorganisatie en de tuchtrechter, zoals nu in Nederland geregeld, ernstig worden beperkt.

SRA beoordeelt een dergelijke ontwikkeling zeer negatief, omdat dan voor het gehele gebied van de wettelijke controle een zeer sterke concentratie van taken bij de toezichthouder plaatsvindt. SRA pleit er nadrukkelijk voor de trias politica in dezen te handhaven.

Ons inziens vergeet Barnier de lijn van onderscheid tussen het OOB en niet-OOB segment (die de eurocommissaris door al zijn plannen heentrekt) door te trekken naar het toezichtmodel. Dit levert voor het mkb in Nederland administratieve lastenverzwaring op. Wij pleiten er dan ook zeer voor om deze weeffout uit de voorstellen te halen en het toezichtmodel op de Nederlandse -beproeft- wijze te baseren.

42. Wilt u nog iets opmerken over onderwerpen die niet aan de orde zijn gekomen in dit consultatiedocument?

Doorkijk SRA op de toekomst

Het doel van de Europese Commissie, het Ministerie van Financiën, AFM en NBA (en daarbij alle belanghebbenden binnen de accountancy) is te komen tot

- * het verhogen van de kwaliteit van verantwoordingsketen (i.c. de jaarlijkse financiële verslaggeving van ondernemingen),
- * het vergroten van het vertrouwen in het beroep (in algemene zin),
- * het verhogen van de kwaliteit in de nationale en Europese toezichtketen,
- * het creëren van een open (Europese) markt,
- * het beheersen van administratieve lastendruk (verminderen regelgeving) voor ondernemingen.

In het kader van dat laatste punt zien we dat de Europese Commissie voorstellen doet om de controlegrenzen voor ondernemingen op te rekken (naar boven toe bij te stellen). Hierdoor zullen minder ondernemingen onder de jaarlijkse controleplicht gaan vallen.

Aangezien elk mens/elke ondernemer bij extra ruimte geneigd is om grenzen op te zoeken², is het voorspelbaar dat de ondernemingen die niet meer onder de controleplicht vallen, hun kansen zullen zien en nemen.

Sinds kort is in de verantwoordingsketen een nieuw fenomeen geïntroduceerd: Horizontaal toezicht. De kern van Horizontaal toezicht (HT) is dat de overheid voor haar inkomstenbron (belastingen), zonder toezicht achteraf (metatoezicht Belastingdienst), vertrouwt op de betrouwbare informatie die ondernemers via hun accountant aanleveren. Dat betekent dat de overheid –om haar inkomsten veilig te stellen- meer dan nu afhankelijk wordt van betrouwbare informatie.

Hiermee meldt de overheid zich nadrukkelijk in het gremium van het maatschappelijk verkeer; en dan niet als beslisser/gebruiker maar juist als ‘heffer’ van (overheids)inkomsten, met betrouwbare informatie als grondslag. De betrouwbaarheidsgrondslag komt hiermee voor niet-controleplichtige ondernemingen nadrukkelijker in beeld.

Het element ‘assurance’ in verantwoordingen zal dus alleen maar toenemen, want ook de markt en het maatschappelijk veld zijn gebaat bij betrouwbare informatie. HT kan dan ook alleen maar worden waargemaakt doordat de aanvaardbare aangifte (van de accountant) betrouwbare informatie (van de onderneming) bevat, en waarbij de aangifte is opgenomen in een proces dat geborgd wordt binnen een kwaliteitssysteem.

Daarbij moeten we ons realiseren dat de informatie aangeleverd binnen HT door ondernemingen zonder controleplicht per definitie minder betrouwbaar zal zijn dan de informatie aangeleverd door ondernemingen met een controleplicht.

Wanneer de inkomsten van de overheid onder HT op basis van minder betrouwbare data dalen, zal dat gevolgen hebben voor zowel belastingdruk (omhoog) als administratieve lasten (omhoog).

De kunst is daarom om controle/toezicht zo kostenneutraal mogelijk (minder toezicht vanuit overheid) en efficiënt (aanvaardbare en betrouwbare aangiften binnen een kwaliteitssysteem) in te richten, waarbij zowel gebruikers als verantwoorders gebaat zijn. Om in de toekomst verzekerd te zijn van een betrouwbare verantwoordingsketen (en er voor te zorgen dat de overheid geen inkomsten misloopt), raadt SRA het daarom af om de controlegrenzen naar boven bij te stellen.

² Zie ook hier de lezing van prof.dr Andreas Kinneging, waarin hij stelde dat de mens geen engel is en externe controle nodig heeft. http://www.nba.nl/Documents/Nieuws/Accountantsdag2011/Lezing_Andreas_Kinneging.pdf

Bijlagen:

- SRA reactie groenboek Europese Commissie (2010)
- SRA reactie voorstellen Europese Commissie (2011)
- SRA-speerpunten

Bijlage 1

Europese Commissie
DG Interne Markt
Vrij verkeer van kapitaal, ondernemingsrecht & corporate governance
Onderafdeling Audit
SPA2 03/103
B-1049 Brussels
Belgium

Nieuwegein, 7 december 2010

Referentie : SD/PD/CM20100712

Onderwerp : Reactie Groenboek 'Beleid inzake controle van financiële overzichten: lessen uit de crisis'

Geachte heer, mevrouw,

SRA heeft met veel belangstelling kennis genomen van de ideeën, voorstellen en vragen vanuit de Europese Commissie in het Groenboek 'Beleid inzake controle van financiële overzichten: lessen uit de crisis'.

Gezien de vragen die leven in het maatschappelijke veld, is het van belang dat vanuit de professie adequate antwoorden komen op zaken als concurrentieverhoudingen binnen de financiële markt, het toezicht, systeemrisico's bij grote kantoren, de onafhankelijke rol van de auditor en een goede verankering van de positie van professionals/kantoren in de verschillende segmenten in de markt (financiële sector, OOB en mkb/overige).

SRA is een vereniging van 370 zelfstandige Nederlandse accountantskantoren met 900 vestigingen. De kantorenorganisatie verbindt zo'n 20.000 professionals die kwaliteit leveren op accountancy, fiscaal en juridisch gebied in het mkb-segment en volgens het SRA-keurmerk. Meer dan 55% van het Nederlandse mkb met personeel is klant bij een SRA-kantoor. SRA werkt samen met andere belanghebbenden in de financiële markt zoals de beroepsorganisaties en de overheid (toezichthouder AFM, Belastingdienst, Ministeries) om goede voorwaarden voor een praktische wet- en regelgeving voor het mkb te creëren.

SRA heeft kwaliteit hoog in het vaandel staan. Als eerste organisatie zette SRA in de jaren negentig van de vorige eeuw een peer-reviewsysteem op dat later overgenomen werd door de beroepsorganisaties. Het SRA-reviewsysteem en het stelsel van kwaliteitbeheersing dat SRA ontwikkelde voor haar leden, is de basis voor de convenanten die SRA sloot met de beroepsorganisatie(s), toezichthouder AFM en de Belastingdienst.

SRA sloot als eerste koepelorganisatie een convenant Horizontaal toezicht met de Belastingdienst. SRA heeft als enige organisatie een convenant afgesloten met de AFM: SRA-reviewers voeren het doorlopende toezicht in het niet OOB-segment uit in opdracht van AFM.

Gezien de grootte van de SRA-kantoren en de markt die zij bedienen, zal de focus van onze reactie liggen op een goede kwalitatieve verankering van de maatschappelijke positie van professionals en kantoren én een professionele, transparante financiële verantwoording in het segment mkb/overigen. Daar waar vragen alleen het OOB-segment betreffen en niet het mkb-segment raken, zullen we geen

opmerkingen plaatsen.

SRA benadrukt daarbij dat de huidige wet- en regelgeving te weinig onderscheid maakt tussen grote beursgenoteerde ondernemingen (OOB) en het mkb, waardoor met name het mkb-segment opgezadeld wordt met onnodige lastenverzwaring. SRA dringt er daarom bij de Europese Commissie op aan om bij de verdere uitwerking van elke maatregel/vraag uit het Groenboek, een onderscheid te maken tussen de verschillende segmenten in de financiële markt.

Vanzelfsprekend is SRA bereid haar reactie verder toe te lichten. U kunt daartoe contact opnemen met onze voorzitter Paul C.J. Dinkgreve RA.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Cees F. Meijer', written over a horizontal line.

mr. Cees F. Meijer
directeur

SRA
Postbus 335
3430 AH NIEUWEGEIN

T 030 656 60 60
F 030 656 60 66
KvK 40481496
www.sra.nl

1. Inleiding

1. Heeft u algemene opmerkingen over de aanpak en doelstellingen van dit Groenboek?

SRA ondersteunt en waardeert dit initiatief van de Europese Commissie. Het Groenboek is een goed startpunt voor de internationale discussie over de kwaliteit van accountants en van financiële verantwoordingen, en zeker geen eindpunt. Gezien de positie die SRA inneemt in de Nederlandse markt, zullen we in onze antwoorden de focus leggen op het mkb-segment en ons anders van antwoorden onthouden.

SRA constateert mede met de Europese Commissie dat er een verwachtingskloof bestaat tussen de wensen van de huidige maatschappij en wat de accountant nu doet. Het is van belang om deze verwachtingskloof te dichten, onder meer door de lat te leggen langs huidige wet- en regelgeving.

SRA benadrukt dat de huidige wet- en regelgeving te weinig onderscheid maakt tussen grote beursgenoteerde ondernemingen (OOB) en het mkb, waardoor met name het mkb-segment (middelgrote en kleine ondernemingen) opgezaagd wordt met onnodige lastenverzwaring. SRA dringt er daarom bij de Europese Commissie op aan om bij de verdere uitwerking van elke maatregel/vraag uit het Groenboek, een onderscheid te maken tussen de verschillende segmenten in de financiële markt.

In dat kader onderstrepen we de zienswijze van de Commissie waarin zij de noodzaak van een gedifferentieerde en gekalibreerde aanpak benadrukt die is afgestemd op en evenredig is aan de grootte en kenmerken van zowel de gecontroleerde onderneming als de auditor. Wat nodig is voor grote systeemrelevante instellingen is mogelijk niet geschikt voor andere beursgenoteerde ondernemingen of voor mkb-ondernemingen.

2. Bent u van mening dat het nodig is de maatschappelijke rol van de auditfunctie met betrekking tot de getrouwheid van financiële overzichten beter te regelen?

Nederland heeft als het gaat om het regelen van de maatschappelijke rol van de auditfunctie als koploper in Europa gefungeerd. Met onder andere de invoering van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), het volgen van de Internationale Code of Ethics en IFAC is volgens SRA de getrouwheid van financiële overzichten in het mkb-segment goed geregeld en verankerd. Verdere wettelijke bepalingen voor de audit dan wel uitbreiding van financiële verantwoordingen of handhaving zijn in dat kader niet noodzakelijk.

Het is wel wenselijk om bij de financiële verantwoording meer aandacht te vragen voor de continuïteitsgrondslag en de daarbij behorende uitingen van de auditor.

3. Bent u van mening dat het algemene niveau van de 'kwaliteit van de auditfunctie' verder zou kunnen worden verbeterd?

SRA streeft naar continue kwaliteitsverbetering dat onder meer tot uiting komt in doorlopend kwaliteitstoezicht, zelftoetsing, educatie en meedenken over praktisch uitvoerbare wetgeving voor het mkb-segment.

Sinds jaar en dag is SRA geaccrediteerd vanuit de beroepsorganisaties en publiekrechtelijke organen. De SRA-reviewcommissie, verantwoordelijke uitvoerder van het doorlopende toezicht binnen het SRA-kwaliteitskeurmerk, heeft bij de 370 SRA-kantoren vanaf december 2008 tot juli 2010 zo'n 220 reviews uitgevoerd. Binnen de kaders van het doorlopende kwaliteitstoezicht constateerde SRA dat de SRA-kantoren vanwege wettelijke, maatschappelijke en vaktechnische ontwikkelingen een kwaliteitsslag moesten maken. Vanuit het SRA-keurmerk is daarop via intervisie, hertoetsingen, opleidingen en

vaktechnische praktijkhandreikingen continu aandacht geschonken aan kwaliteitsverbetering en kwaliteitsborging. De AFM zal naar verwachting in januari 2011 een rapport opleveren over de kwaliteit van de auditfunctie in het hele mkb-segment.

SRA pleit voor het optimaliseren van helderheid en transparantie van de normstelling waardoor naleefbaarheid en handhaving beter kunnen worden gewaarborgd. Heldere en transparante regelgeving moet daarbij een aanvaardbaar en noodzakelijk onderscheid maken tussen OOB en mkb. Wij pleiten daarbij echter niet voor een separate NV COS voor het mkb maar wel voor het schaalbaar maken van regelgeving voor het mkb.

2. Rol van de auditor

4. Bent u van mening dat controles van financiële overzichten geruststelling moeten bieden met betrekking tot de financiële gezondheid van ondernemingen? Zijn controles van financiële overzichten daar geschikt voor?

SRA vindt dat controles van financiële overzichten geruststelling moeten bieden als het gaat om de financiële gezondheid van ondernemingen. Stakeholders en uitvragende partijen moeten kunnen vertrouwen op financiële verantwoordingen en verklaringen.

We realiseren ons wel dat de huidige maatschappij en de complexiteit van grote ondernemingen de behoefte doet toenemen aan een 'andere zekerheid'. Ook de Nederlandse overheid vraagt de accountant om de rol van 'huisarts van de onderneming' op zich te nemen.

SRA vraagt daarbij aandacht voor de vraagstelling aan ondernemingen over hoe zij zich moeten verantwoorden. De huidige wetgeving is niet per se adequaat om continuïteitsrisico's goed in kaart te brengen. De rol van de auditor zou alleen in deze richting moeten worden uitgebreid als dat een echte toegevoegde waarde oplevert voor de belanghebbenden.

[Zie ook het antwoord op vraag 1 als het gaat om het dichten van de verwachtingskloof]

SRA constateert dat met de systeemgerichte controleaanpak die in de mkb-praktijk gebezigd wordt, ook de risico's van ondernemingen in kaart worden gebracht. Voor de mkb-praktijk geldt dat de huidige basis van de jaarrekening, namelijk going concern, voldoende geruststelling en daarmee een adequate invulling geeft.

5. Moet de toegepaste controlemethode beter aan gebruikers worden uitgelegd teneinde de verwachtingskloof te overbruggen en de rol van de auditor te verduidelijken?

SRA denkt niet dat de verwachtingskloof gedicht wordt met betere communicatie cq uitleg over controlemethodieken. Het dichten van de verwachtingskloof tussen de wensen van de huidige maatschappij en wat de accountant nu doet, wordt beter aangevlogen door aanpassing van wetgeving aan maatschappelijke behoeften. Bestaande wetgeving is niet meer per se adequaat om continuïteitsrisico's goed in kaart te brengen. De continuïteitsgedachte krijgt nu nog in de verslaggevingsvoorschriften te weinig aandacht.

Van belang is om de uitvraag aan ondernemingen anders in te steken, te kijken naar het 'object van controle' en daarmee een beter inzicht te krijgen in de risicobeheersing van de onderneming. De accountantsverklaring kan daarmee worden uitgebreid.

[Zie ook het antwoord op vraag 4, als het gaat om de vraagstelling aan ondernemingen]

6. Moet de 'professioneel-kritische instelling' worden versterkt? Hoe kan dat worden gedaan?

SRA heeft zich gecommitteerd aan het continue verbeteren van de kwaliteit binnen de professie op basis van wetgeving (zie ook vraag 3). SRA is van mening dat regelgeving –de VGC, gebaseerd op Code of Ethics- adequaat is. Het adopteren van de International Standards on Auditing (ISA's) zal deze basis verder verstevigen.

In Nederland zijn de afgelopen jaren bovendien maatregelen genomen in het kader van de Wet toezicht accountantorganisaties. Met de instelling van de externe toezichthouder wordt de uitvoering van wetgeving getoetst. Deze maatregel moet voor het mkb-segment nog effect tonen. De eerste resultaten en evaluatie ervan worden begin 2011 verwacht.

De SRA-reviewcommissie, verantwoordelijke uitvoerder van het doorlopende toezicht in het kader van de Wta, constateerde dat 6% van de 210 SRA-kantoren met een Wta-vergunning in opzet en uitwerking niet voldoet aan het stelsel van kwaliteitsbeheersing. Van de in totaal 415 onderzochte controledossiers bleek dat 5% niet de vereiste beoordelingen bij de opdrachtaanvaarding/continuering uitvoert of dat de externe accountant en de accountantsorganisatie niet onafhankelijk is van de wettelijke controlecliënten. En bij 20% van de onderzochte dossiers (85 van de 415) bleek de vakbekwaamheid van de externe accountant in onvoldoende mate uit het controledossier. De aspecten die veelal als onvoldoende werden gekwalificeerd, waren bijvoorbeeld een te algemene risicoanalyse, een standaard –dat wil zeggen niet cliëntspecifieke- controleaanpak, onvoldoende controle-informatie als het gaat om belangrijke posten als voorraad, onderhanden projecten, voorzieningen en omzet, of de zogenaamde 'story of the audit' bleek onvoldoende uit het dossier.

In SRA-verband en bij de betreffende SRA-kantoren is vanuit het SRA-kwaliteitskeurmerk hard gewerkt om te voldoen aan de wet. Eind 2009 werden 45 kantoren waarbij één of meerdere onvoldoende punten in de controledossiers werden geconstateerd, onderworpen aan een traject van kwaliteitsverbetering. Wij verwachten dat dit traject zal resulteren in een aanzienlijke daling van het aantal kantoren dat op dit moment nog niet geheel voldoet aan de wet. Uiteraard kan daar bij de wettelijke controles pas zekerheid over zijn als de AFM haar onderzoek heeft afgerond.

7. Moet het negatieve beeld van beperkingen in controleverklaringen opnieuw worden gezien? Zo ja, op welke manier?

SRA vindt niet dat het negatieve beeld van beperkingen in controleverklaringen moet worden gezien. Wanneer accountants bij het uitvoeren van hun controlewerkzaamheden stuiten op zaken die aanleiding geven tot de afgifte van een verklaring met beperking, zouden zij zich daar vanuit kwaliteitsoogpunt en in het belang van het maatschappelijke veld niet geremd mogen voelen. Het negatieve beeld van controleverklaringen met beperkingen is dan ook terecht als de accountant aanwijzingen heeft voor materiële fouten of onzekerheden in de jaarrekening en derhalve een niet-goedgekeurd oordeel verstrekt.

8. Welke aanvullende informatie zou er aan de externe belanghebbenden moeten worden verstrekt en hoe?

SRA is van mening dat voor het mkb-segment in Nederland geen aanvullende informatie nodig is, met name als het gaat om de gezondheid van de onderneming. In het mkb-segment is het aantal en typen externe belanghebbenden immers meer beperkt dan in het OOB-segment.

Dat neemt niet weg dat ook SRA constateert dat er een verwachtingskloof bestaat tussen de wensen van externe belanghebbenden en dat wat de accountant nu doet. Deze kloof moet worden gedicht, bijvoorbeeld door de lat te leggen langs huidige wet- en regelgeving.

SRA vraagt daarbij aandacht voor de vraagstelling aan ondernemingen over hoe zij zich moeten verantwoorden.

[Zie ook het antwoord op vraag 4 als het gaat om de toegevoegde waarde voor belanghebbenden en het antwoord op vraag 12 als het gaat om de rol van de auditor]

9. Is er een adequate en regelmatige dialoog tussen de externe auditors, de interne auditors en het auditcomite? Als dit niet het geval is, hoe kan deze communicatie dan worden verbeterd?

Deze vraag is niet van toepassing voor de situatie in de Nederlandse mkb-praktijk.

10. Denkt u dat auditors een rol zouden moeten spelen in het garanderen van de betrouwbaarheid van de informatie die ondernemingen rapporteren op het gebied van MVO?

De Raad voor de Jaarverslaggeving heeft nieuwe richtlijnen voor de MVO-verslaggeving opgesteld die vanaf het boekjaar 2010 van kracht zijn.

Vanuit de mkb-praktijk bezien is er wat SRA betreft geen (verdere) wettelijke regelgeving nodig.

11. Is er meer regelmatige communicatie van de auditor met de belanghebbenden nodig? Moet het tijdsinterval tussen het einde van het boekjaar en de datum van de controleverklaring worden verkleind?

SRA ziet vooralsnog geen noodzaak tot regelmatige communicatie van de auditor met belanghebbenden, dan wel verkleining van het tijdsinterval tussen einde boekjaar en datum controleverklaring. We tekenen hier wel bij aan dat de interne rapportage in het mkb –onder invloed van ICT-ontwikkelingen- wel richting continuus reporting gaat. Meer communicatie met externen op wettelijke grondslag is niet nodig.

12. Welke andere maatregelen zouden kunnen worden genomen om de waarde van controles van financiële overzichten te vergroten?

SRA verwijst graag naar de antwoorden die hiervoor gegeven zijn, maar benadrukt nog eens dat er te veel regelgeving is die niet op maat is voor het mkb. Toezicht is geënt op de controle van jaarrekeningen van OOB's en vervolgens worden deze regels ook toegepast op het mkb.

Als het gaat om de rol van de auditor, dan behoeft de uitvraag van de verantwoording van onderneming aanpassing, met name en in de eerste plaats in het OOB-segment. Uitbreiding van de uitvraag kan in verband met een groeiende maatschappelijke behoefte aan transparantie mogelijk in de toekomst ook gaan gelden voor het mkb (groeiproces).

[Zie ook de antwoorden bij vraag 5 en 8]

13. Wat vindt u van de invoering van de ISA's?

SRA is vanuit de kwaliteitsgedachte voorstander van invoering van de International Standards on Auditing (ISA's).

14. Moeten de ISA's in de hele EU bindend worden gemaakt? Zo ja, zou er dan voor een soortgelijke bekrachtingsaanpak moeten worden gekozen als nu bestaat voor de bekrachtiging van de IFRS? Of zou, ook gezien het wijdverbreide gebruik van ISA's in de EU, het gebruik van de ISA's verder moeten worden gestimuleerd door middel van niet-bindende rechtsinstrumenten (aanbevelingen, gedragscode)?

SRA is voorstander voor bindend maken van ISA's in de hele EU. Artikel 26 van de auditrichtlijn biedt hiervoor ook een grondslag. SRA is geen voorstander van de bekrachtingsaanpak zoals die van de IFRS omdat we die te zwaar achten.

15. Moeten de ISA's verder worden aangepast om te voorzien in de behoeften van het mkb en SMP's?

Aanpassing van de ISA's vindt SRA niet noodzakelijk. Wel pleit SRA voor het schaalbaar maken van regelgeving voor het mkb. [zie antwoord 3]

Ook pleit SRA voor harmonisatie op hoofdlijnen op toezichtgebied, om te voorkomen dat regelgeving door toezichthouders sterk verschillend wordt uitgelegd.

Governance en onafhankelijkheid van auditkantoren

16. Is er sprake van een conflict als de auditor wordt aangesteld en beloond door de gecontroleerde entiteit? Welke alternatieve regelingen zou u in dit verband aanbevelen?

In de mkb-sector zijn er, uitgaand van huidige wetgeving, voldoende maatregelen die de onafhankelijkheid van de auditor waarborgen. SRA ziet dus geen noodzaak voor additionele regelgeving.

17. Zou aanstelling door een derde partij in bepaalde gevallen gerechtvaardigd zijn?

Onafhankelijkheid van de professional is een van de pijlers onder het beroep van accountant. SRA vindt dat de onafhankelijkheid van de auditor uitstekend gewaarborgd is binnen bestaande wetgeving en gedragsregels.

Audits van financiële verantwoordingen van particuliere ondernemingen zijn een private aangelegenheid. Alternatieve wettelijke regelingen zijn in dat kader niet wenselijk.

18. Moeten doorlopende opdrachten aan auditkantoren aan een tijdslimiet worden onderworpen? Zo ja, wat zou dan de maximale duur van een opdracht aan een auditkantoor moeten zijn?

SRA is het oneens met de stelling dat in het mkb doorlopende opdrachten aan een tijdslimiet onderworpen moeten worden. Dat is strijdig met de 'huisartsfunctie van de accountant' en wordt bovendien ondervangen door wet- en regelgeving.

[zie voor wat betreft de 'huisartsfunctie van de accountant' ook het antwoord op vraag 19]

19. Moet de levering van niet-auditdiensten door auditkantoren worden verboden? Moet een dergelijk verbod gelden voor alle kantoren en hun cliënten of moet het alleen worden toegepast op bepaalde soorten instellingen zoals systeemrelevante financiële instellingen?

SRA raadt een strikte scheiding tussen controle en advies in het algemeen of voor specifieke opdrachtgevers af. Zeker in het mkb-segment, waar dit alleen maar leidt tot hogere kosten en administratieve lastendruk. Het maatschappelijk verkeer (de Tweede Kamer) vraagt juist om een accountant die een zogenaamde huisartsenfunctie uitoefent in het mkb. In het kader van dienstverlening aan grote ondernemingen moet ook een kanttekening geplaatst worden: Beursgenoteerde ondernemingen shoppen al bij het inhuren van externe adviseurs en aan de andere kant hebben accountantskantoren bij hun audits baat bij de in de advisering opgedane kennis van een organisatie. De onafhankelijkheid van de accountant is voldoende gewaarborgd in wet- en regelgeving en volgens sectie 290 van de Code of Ethics.

20. Moeten er regels komen voor het maximale bedrag aan honoraria dat een auditkantoor van één cliënt mag ontvangen?

SRA is geen voorstander van nieuwe regelgeving. De huidige wetgeving en beroepsregels rond de onafhankelijkheid van de auditor -waaronder de Code of Ethics- bevatten voldoende waarborgen.

21. Moeten er nieuwe regels worden ingevoerd met betrekking tot de transparantie van de financiële overzichten van auditkantoren?

SRA vindt deze vraag niet van toepassing op de mkb-praktijk.

22. Welke verdere maatregelen zouden kunnen worden genomen op het gebied van de governance van auditkantoren om de onafhankelijkheid van auditors te vergroten?

De onafhankelijkheid van auditors wordt via de VGC en de Code of Ethics voldoende gewaarborgd. In het kader van harmonisering wereldwijd adviseren wij om de International Standard on Quality Control te adopteren. Juist vanuit het perspectief van het mkb-segment raden wij een aparte Europese code af.

23. Moeten er alternatieve structuren worden onderzocht om auditkantoren in staat te stellen kapitaal te verwerven uit externe bronnen?

SRA constateert dat er in de Nederlandse situatie geen problemen zijn op dit terrein en vindt alternatieve structuren dus niet noodzakelijk. Er bestaan voldoende mogelijkheden binnen de geldende wetgeving.

24. Steunt u de suggestie met betrekking tot groepsauditors? Heeft u nog ideeën over deze kwestie?

De nieuwe herziene standaarden van ISA 600 bieden adequate regelgeving op dit gebied.

Toezicht

25. Welke maatregelen zouden moeten worden genomen om de integratie en samenwerking op het gebied van toezicht op auditkantoren op EU-niveau verder te verbeteren?

SRA ondersteunt het EU-beleid van vrije verkeer van goederen en diensten. Daarbij zijn we van mening dat in het geval van een EU-markt sprake moet zijn van gelijke regels, gelijke toetsing en gelijke handhaving van de regels. De wijze waarop nationale toezichthouders omgaan met toezicht zou dus zeer goed moeten worden afgestemd en op hoofdlijnen moeten worden geharmoniseerd. SRA is zoals aangegeven voorstander van bindende toepassing van ISA's in de EU. Artikel 26 van de auditrichtlijn biedt hiervoor ook een grondslag. SRA is geen voorstander van de bekrachtigingsaanpak zoals die van de IFRS.

26. Hou zouden intensievere raadpleging en communicatie tussen auditors van grote beursgenoteerde ondernemingen en regelgevers tot stand kunnen worden gebracht?

Deze vraag is niet relevant voor de mkb-praktijk.

Concentratie en marktstructuur

27. Zou de huidige configuratie van de auditmarkt een systeemrisico kunnen vormen?

Deze vraag is niet relevant voor de mkb-praktijk.

28. Bent u van mening dat de verplichte oprichting van een consortium van auditkantoren waarvan ten minste één kleiner, niet-systeemrelevant auditkantoor deel uitmaakt, als een katalysator zou kunnen werken voor het dynamischer maken van de auditmarkt en in kleine en middelgrote kantoren in staat te stellen op substantiële wijze deel te nemen aan het segment van de grotere controles?

SRA heeft oog voor de beperkingen en bedreigingen die een oligopolie biedt. Anderzijds betekent werken vanuit een kwaliteitsgedachte in het mkb ook het kennen van de eigen beperkingen in kennis, deskundigheid en ervaring als kleiner of middelgroot accountantskantoor. Schoenmaker blijf bij je leest.

Het geopperde idee willen we op voorhand niet afwijzen maar of een verplichting nu de juiste oplossing biedt?

29. Bent u het, met het oog op verbetering van de structuur van de auditmarkten, eens met verplichte roulatie en aanbesteding na een vastgestelde periode? Hoe lang zou zo'n periode moeten zijn?

Deze vraag is niet relevant voor de mkb-praktijk.

30. Hoe moet het vooroordeel ten gunste van de Grote Vier worden aangepakt?

SRA constateert dat externe belanghebbenden (met name banken) clauses hanteren waarbij grotere ondernemingen –ook in het mkb- min of meer verplicht worden gesteld om één van de Grote Vier in te schakelen voor de financiële verantwoording. SRA pleit voor een verbod op zulke clauses en bepleit de markt zijn werk te laten doen.

31. Bent u het ermee eens dat noodplannen waaronder wilsverklaringen, essentieel zouden kunnen zijn om systeemrisico's en de risico's van faillissementen van kantoren aan te pakken?

32. Is de bredere motivering voor de consolidering van grote auditkantoren in de afgelopen twee decennia (d.w.z. wereldaanbod, synergieën) nog geldig? In welke omstandigheden zou men kunnen denken aan het terugdraaien ervan?

Deze vragen zijn niet relevant voor de mkb-praktijk.

Totstandkoming van een Europese markt

33. Wat is volgens u de beste manier om grensoverschrijdende mobiliteit van auditors te verbeteren?

SRA denkt dat verdergaande harmonisatie en eenduidige interpretatie van auditregels als ook van de eisen voor auditors en hun werkzaamheden kunnen bijdragen aan verbetering van grensoverschrijdende mobiliteit van auditors.

34. Bent u het eens met 'maximale harmonisering' in combinatie met één Europees paspoort voor auditors en auditkantoren? Vindt u dat dit ook zou moeten gelden voor kleinere kantoren?

SRA is het eens met maximale harmonisering in combinatie met een Europees paspoort voor auditors en auditkantoren; dit zou vanzelfsprekend ook moeten gelden voor kleinere kantoren.

Vereenvoudiging: MKB-ondernemingen en kleine en middelgrote beroepsoefenaren

35. Bent u voorstander van een beperktere dienst dan een controle, namelijk van een zogenoemde ‘beperkte controle’ of een ‘wettelijke beoordeling’, voor de financiële overzichten van mkb-ondernemingen, in plaats van de wettelijke controle?

Moet een dergelijke dienst afhankelijk zijn van de vraag of de administratieve vastleggingen zijn opgesteld door een toereikend gekwalificeerde (interne of externe) accountant?

SRA is geen voorstander van een beperktere dienst dan een controle voor de financiële overzichten van mkb-ondernemingen. SRA sluit zich in dat kader aan bij de reactie van het Nederlandse kabinet op het Groenboek, waarbij we met name verwijzen naar de enorme toename van de administratieve lasten voor het omvangrijke mkb-segment én het ontstaan van begripsverwarring rond ‘gecontroleerde jaarrekening’.

36. Zou er een ‘veilige zone’ moeten komen met betrekking tot een mogelijk toekomstig verbod op niet-auditdiensten bij dienstverlening aan cliënten in het mkb?

SRA raadt een restrictie of verbod op niet-auditdiensten ten zeerste af. Zeker in het mkb-segment, waar dit alleen maar leidt tot hogere kosten en administratieve lastendruk. (zie ook vraag 19) Mocht er onverhoopt toch tot een verbod op niet-auditdiensten besloten worden, dan zou volgens SRA de restrictie alleen moeten gelden voor het OOB-segment. De adoptie van sectie 290 van de Code of Ethics zou overigens de onafhankelijkheid in dienstverlening verder kunnen waarborgen.

37. Moet een ‘beperkte controle’ of een ‘wettelijke beoordeling’ vergezeld gaan van minder belastende regels voor interne kwaliteitsbeheersing en toezicht door regelgevende instanties? Kunt u voorbeelden geven van hoe dat in de praktijk zou kunnen gebeuren?

SRA is geen voorstander van ‘beperkte controles’ (zie vraag 35).

8. Internationale samenwerking

38. Welke maatregelen zouden volgens u de kwaliteit van het toezicht op wereldwijde spelers in de auditmarkt kunnen verbeteren door middel van internationale samenwerking?

Deze vraag is niet relevant voor de mkb-praktijk.

Bijlage 2

Nieuwegein, 2 december 2011

Reactie SRA op de voorstellen van Eurocommissaris Barnier

MKB is grote winnaar bij voorstellen Barnier

Door wet- en regelgeving voor het OOB-segment uit de 8^{ste} Europese richtlijn te halen en neer te leggen in Europese verordeningen blijven de verzwarende maatregelen het mkb bespaard. Bovendien ontstaat de opening om bestaande wetgeving schaalbaar te maken voor het mkb, wat een van onze speerpunten is. Dit biedt zeker kansen voor de SRA-kantoren.

De Europese Commissie schetst het beeld dat sinds de invoering van de 8^{ste} Europese richtlijn de beoogde marktwerking in de accountancywereld niet tot stand is gekomen. Een aantal factoren is daar volgens de Commissie debet aan: wet- en regelgeving voor OOB en niet-OOB loopt door elkaar heen, zelfregulering werkt niet en de Big 4 hebben teveel invloed. Hieronder een opsomming van de door Barnier geconstateerde problemen die ook voor het mkb van belang zijn:

- Gefragmenteerde regelgeving op landelijk niveau leidt tot hoge administratieve lasten.
- Cross-boarderactiviteiten worden bemoeilijkt vanwege verschil in examens, toelatingseisen en registratie voor accountantskantoren.
- Er bestaat geen algemene standaard voor 'audit practice, independence en internal control of audit firms' in Europa.
- Audit standards houden geen rekening met de omvang van de gecontroleerde ondernemingen, met name die in het mkb.
- Er bestaan problemen bij toezicht in het niet-OOB-segment.

Think small

De voorstellen van Barnier beogen een verdere harmonisering van de accountantsmarkt waardoor de interne markt voor accountants beter wordt gefaciliteerd. Geconstateerd wordt dat hierbij het mkb een centrale rol speelt in de Europese economie. Verbetering van de ondernemingsomgeving en verlaging/beheersing van de administratieve lastendruk staan hierbij dan ook centraal.

SRA juicht het onderscheid tussen regelgeving voor OOB en mkb toe, evenals de mogelijkheid om controlestandaarden op nationaal niveau aan te passen om proportionaliteit en de simplified audit voor het mkb te waarborgen. Dit komt overeen met onze eerdere reactie op het Groenboek, waarbij we pleitten voor het optimaliseren van helderheid en transparantie van de normstelling waardoor naleefbaarheid en handhaving beter kunnen worden gewaarborgd. Normstelling voor het mkb-segment vindt plaats via de bestaande organen; lidstaten zijn verplicht om ISA's te adopteren maar hebben wel de keuze om de beroepsorganisaties te vragen om guidance bij de implementatie van wetgeving.

Steunen op kwaliteit

Binnen de kaders van de 8^{ste} Europese richtlijn, doet Barnier ook voorstellen als het gaat om het toezicht op accountants en accountantskantoren. Hij constateert dat het toezicht door heel Europa op verschillende wijzen is georganiseerd en niet altijd effectief is. De huidige richtlijn (artikel 32) heeft lidstaten de ruimte gelaten om de beroepsorganisaties verantwoordelijk te laten zijn voor onder meer inschrijving, registratie, kwaliteitscontroles en tuchtrecht. Dit systeem heeft niet gewerkt. Nederland wordt daarbij juist als positieve uitzondering genoemd.

Het amendement -dat dus op nationaal niveau moet worden ingevuld en vastgesteld-, stelt dat de bevoegde autoriteit die verantwoordelijk is voor toezicht (AFM), ook verantwoordelijk gesteld moet worden voor zaken als inschrijving en registratie (nu NBA). Daarbij wordt gesteld (en dit is nog niet nader uitgewerkt) dat de toezichthouder bepaalde taken onder strikte voorwaarden en kaders kan delegeren.

SRA vindt dat dit voorstel voorbijgaat aan de kwaliteit en effectiviteit van het Nederlandse toezichtstelsel. Daarom zullen wij in onze reactie naar Barnier een lans breken voor het effectieve stelsel dat in Nederland goed functioneert. Ons inziens vergeet Barnier de lijn van onderscheid tussen het OOB en niet-OOB segment door te trekken naar het toezichtmodel. Dit levert voor het mkb in Nederland administratieve lastenverzwaring op. SRA zal in Europa en op nationaal niveau zich sterk maken om deze weeffout uit de voorstellen te halen.

SRA

SRA is een netwerk van 370 zelfstandige Nederlandse accountantskantoren met 900 vestigingen. De kantorenorganisatie verbindt zo'n 20.000 professionals die kwaliteit leveren op accountancy, fiscaal en juridisch gebied in het mkb-segment en volgens het SRA-keurmerk. Meer dan 50% van het mkb is klant bij een SRA-kantoor. SRA werkt samen met andere organisaties zoals MKB Nederland en de overheid (AFM, Belastingdienst, Ministeries) om goede voorwaarden voor een praktische wet- en regelgeving te creëren. Voor de mkb-adviseurs en hun cliënten. Meer info: www.sra.nl

----- EINDE BERICHT -----

SRA-speerpunten





Waar SRA voor staat

SRA is een landelijk netwerk van 370 zelfstandige Nederlandse accountantskantoren met 900 vestigingen, waar zo'n 3.500 accountants, fiscalisten & juristen en in totaal meer dan 20.000 professionals werkzaam zijn. De SRA-kantoren spreken de taal en begrijpen de problematiek van het mkb, omdat zij zelf ondernemers zijn van hetzelfde compacte formaat. Meer dan 55% van de mkb-ondernemingen met personeel is klant bij een SRA-kantoor.

SRA-kwaliteitskeurmerk

SRA-kantoren werken volgens het SRA-kwaliteitssysteem dat continu wordt getoetst en geborgd via een periodieke review. Na een positieve review mogen kantoren het SRA-keurmerk dragen. Niet alleen omdat zij aan een zeer hoog kwaliteitsniveau voldoen, en dus garant staan voor betrouwbare en kwalitatief hoogwaardige financiële dienstverlening, maar ook omdat zij daarin blijvend investeren. Belangrijke partijen als de Belastingdienst en AFM vertrouwen op het kwaliteitssysteem en de betrouwbare dienstverlening van SRA-kantoren. Ook partijen als banken, andere kredietverleners, het maatschappelijke veld en natuurlijk de cliënten van de kantoren vertrouwen op het SRA-keurmerk.

Toekomstproof

De accountancy- en advieswereld is in beweging. ICT, verdergaande digitalisering en standaardisatie, scherpere wet- en regelgeving en veranderende behoeften van cliënten en uitvragende instanties vragen om andere producten, diensten en werkwijzen. SRA vindt het van belang dat de kantoren toekomstproof zijn en ondersteunt de kantoren om zich te blijven onderscheiden in deze veranderende markt. Dit door kennis te delen en instrumenten te ontwikkelen voor een efficiënte kantoororganisatie en een hoog kwaliteitsniveau. Daarbij ontwikkelt SRA nieuwe producten en diensten die de kantoren en hun cliënten in staat stellen hun bedrijf optimaal te voeren. Bijvoorbeeld met SBR, de ratingdiensten en benchmarkmogelijkheden.



Waar SRA zich voor inzet

SRA verbindt professionals die kwaliteit leveren op accountancy, fiscaal en bedrijfseconomisch gebied in het mkb-segment en volgens het SRA-keurmerk. Deze professionals en hun cliënten, ondernemers in het mkb, kunnen alleen goed functioneren binnen een optimaal economisch klimaat, met eenvoudig uitvoerbare regelgeving. SRA werkt daarom met andere organisaties en de overheid samen om goede voorwaarden voor een praktisch uitvoerbare wet- en regelgeving te creëren. Voor alle adviseurs bij de SRA-kantoren en hun mkb-clieuten.



1

Controle en advies niet scheiden

SRA wil de toegevoegde waarde van de SRA-adviseur als financiële huisarts van de mkb-ondernemer meer benadrukken. Doordat hij enerzijds zijn mkb-cliënten door en door kent en anderzijds als professional en kwaliteitsleverancier wordt erkend, is de SRA-adviseur de natuurlijke regisseur binnen de verantwoordingsketen. Hiermee vervult de SRA-adviseur een uiterst belangrijke maatschappelijke functie. Op basis hiervan en vanwege hoog oplopende kosten voor de mkb-ondernemer wijzen wij voorstellen voor scheiding van controle en advies in de mkb-markt dan ook ten zeerste af.

2

Horizontaal toezicht

Met horizontaal toezicht steunt de Belastingdienst op de professionaliteit en kwaliteit die SRA-kantoren leveren. Door die kwaliteit hebben cliënten van SRA-kantoren een vast aanspreekpunt via de adviseur, sneller duidelijkheid en zekerheid over de aangifte en minder administratieve lasten mét behoud van alle rechtszekerheid. Alhoewel horizontaal toezicht een regulier wettelijk instrument is, is het ook een proces van 'lerend veranderen'. SRA ziet zich als aanjager van dat proces en ondersteunt kantoren bij de implementatie van horizontaal toezicht.



3 Belastingstelsel

Het huidige belastingstelsel is aan herziening toe: wetgeving moet eenvoudiger, eenduidiger en vooral praktischer in de uitvoering. SRA pleit ervoor om uitvoerende instanties en intermediairs in het mkb vooraf te betrekken in het wetgevende proces opdat ingewikkelde en soms tegenstrijdige regelgeving vermeden wordt. Lastendruk wordt zo beheersbaar en kwaliteit blijft gewaarborgd.

4 Denk klein (think small)

De eigenheid van het mkb en de positie en rol van de accountantskantoren in het mkb moeten het ijkpunt zijn voor nationale regelgeving en normstelling voor het mkb-segment. Wij pleiten voor het schaalbaar maken van regelgeving voor het mkb door heldere en transparante normen zodat naleefbaarheid en handhaving beter kunnen worden gewaarborgd.

Neem voor meer informatie contact met ons op en volg ons op Twitter.

SRA
Marconibaan 41
Postbus 335
3430 AH Nieuwegein

T 030 656 60 60
info@sra.nl
www.sra.nl
Twitter @SRAnl